

Пазарът на мляко и млечни продукти в ЕС

Европейският съюз е важен производител на мляко и млечни продукти, които са интегрирани в общата организация на пазара (ООП).

Производството на мляко се осъществява във всички страни от ЕС и представлява значителен дял от стойността на селскостопанската продукция на ЕС. Общото производство на мляко в ЕС се оценява на около 155 милиона тона годишно. Основните производители са: Германия, Франция, Полша, Нидерландия, Италия и Испания. Заедно те осигуряват почти 70 % от производството в ЕС.

Млекодайните стада в ЕС намаляват през последните години, тъй като добивът на мляко на крава се е подобрил. През 2018 г. в ЕС е имало около 21 милиона крави, като средно са се добивали 7000 кг мляко от крава.

Размерите на стопанствата и стадата се различават значително, както и добивите. С развитието на сектора на млякото и млечните продукти в ЕС разликите по отношение на добива и други технически фактори бяха намалени — по-малко развитите производители на млечни продукти бързо настигат тези, които първи са преструктурирали и модернизирани своите стопанства.

Интервенция на пазара

ЕС използва редица механизми за защита на сектора на млякото при сериозно смущение на пазара. Интервенцията на пазара предоставя предпазна мрежа в случай на сериозен пазарен дисбаланс под формата на публична интервенция и помощ за частно складиране.

Публична интервенция

Публичната интервенция се състои в закупуването на стока от публичните органи, която се складира в публични складове дотогава, докато пазарните условия позволят нейното

освобождаване обратно на пазара. В сектора на млякото и млечните продукти публичната интервенция е налична за маслото и обезмасленото мляко на прах (ОМП).

Между 1 март и 30 септември всяка година частните оператори могат да предлагат максимални количества от 109 000 тона обезмаслено мляко на прах и 50 000 тона масло, отговарящи на специфичните изисквания за качество, които трябва да бъдат закупени на фиксирана цена. Когато тези обеми бъдат достигнати, интервенцията продължава чрез тръжна процедура до края на периода на интервенцията.¹

Запасите от публичната интервенция се продават обратно на пазара чрез тръжна процедура, откривана с регламент на Европейската комисия.

Разплащателните агенции на страните от ЕС отговарят за управлението и контрола на операциите, свързани с интервенционните мерки в сектора на млякото и млечните продукти.

След кризата на пазара на млечни продукти през 2015—2016 г, която доведе до ниски цени и засегна силно производителите от ЕС, Европейската комисия изкупи общо 380 000 тона обезмаслено мляко на прах чрез публична интервенция в периода между 2015 и 2017 г. Целта беше да се стабилизира пазарът и да се подпомогнат доходите на земеделските стопани².

От края на 2016 г. Комисията започна да провежда месечно, а впоследствие и на всеки два месеца, публични търгове с цел постепенно да върне продуктите обратно на пазара, без това да предизвика пазарни смущения.

Комисарят по въпросите на земеделието и развитието на селските райони Фил Хоган заяви: *С днешната продажба на последните запаси от обезмаслено мляко на прах приключи един важен процес. Фактът, че запасите бяха продадени, без това да окаже въздействие върху цената на обезмасленото мляко на прах, е отплатата за търпението и благоразумието, с които Комисията управляваше този процес от 2015 г. насам. Повисоките цени и стабилността на пазара са преките резултати от действията на Европейската комисия. За пореден път тя показва своята ангажираност, както и подкрепата и солидарността си с европейските земеделски стопани в условия на криза. Постигнатите резултати са доказателство за необходимостта от общата селскостопанска политика, както и*

¹ https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/animals-and-animal-products/animal-products/milk-and-dairy-products_bg

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/IP_19_3335

за ефикасността на нейните инструменти. Бяха използвани правилните мерки, които изиграха ролята на защитна мрежа в период на значителни пазарни смущения, а подходящото им и навременно прилагане допринесе за осигуряването на жизнеспособността на стотици хиляди европейски млекопроизводители³.

Две години и половина след първия публичен търг складовете са празни, а цената на млякото се повиши значително от 26 евроцента за kg през лятото на 2016 г. до 34 евроцента/kg през май 2019 г.

Пазарът на млечни продукти в ЕС показва устойчивост в кризата с COVID-19. През 2022 г. се очаква ръст на консумацията на сирене и масло вследствие разхлабването на мерките срещу ковид и възстановяването на хранителните услуги, докато продажбите на дребно на тези продукти се очаква да останат на по-високо ниво в сравнение с периода преди COVID-19. Това се посочва в средносрочната прогноза на DG AGRI, базирана на данни от Евростат.

Стойността на производството на мляко и млечни продукти се е увеличила с между 15% и 70% в зависимост от използваната енергия и продуктивния микс.⁴

Прогнози

Очаква се поголовието от млечни крави да намалее до 190 хил. глави до 2025 г. Повишените изисквания към животновъдството заради Зелената сделка също влияят негативно, прогнозира от Центъра за икономически изследвания в селското стопанство (CAPA)⁵.

Предвижда се спадът в производството на краве и овче мляко да продължи, като причина са също ниската възвращаемост и силната ценова конкуренция.

Натискът върху млечното животновъдство е основно по линия на фуражите, но уравновесяването на търсенето и предлагането за в бъдеще ще доведе до увеличение на цените, вярват анализаторите.

Окрупняването, икономииите от мащаба и иновациите са предпоставка за устойчиво развитие на фермите.

От януари до август тази година количеството на изкупено мляко в ЕС остава на същото ниво спрямо година по-рано. Най-

³ Пак там

⁴ <https://agri.bg/novini/tsenite-na-mlyakoto-shche-tryabva-da-bdat-restartirani>

⁵ Пак там

значимо увеличение се наблюдава в Кипър (+13,3%), Ирландия (+6,4%), Унгария (+6,4) и Италия (+3,7%).

Пак за същия период **производството на млечни продукти се увеличава незначително** – с 1,5-2,5%. Най-значимо на намаление се наблюдава при пълномасленото сухо мляко (-11%) и сухото обезмаслено мляко (-4%). Това развитие може да бъде отдадено на поскъпването на еврото спрямо щатския долар, уточняват от САРА.

Тенденции на пазара

Стойността на производство се е увеличила с между 15% и 70% в зависимост от използваната енергия и продуктивния микс. Нарастващите разходи увеличават ценовия натиск в млечния сектор поради все по-ниските норми на печалба. Неизбежно цените ще трябва да бъдат „рестартирани“, тъй като фермерите и преработвателите не могат да поемат увеличението.

По-високите разходи за производство в ЕС и САЩ ще оскъпят продуктите, ако не бъдат компенсирани от увеличение на производството, сочи изследване на Университета в Мисури. През следващите години цената на сирената се очаква да остане стабилна, но тя ще бъде с поне 12-15% по-висока отколкото в периода 2016-2020 г.

Ерата на евтините храни свършва, се твърди в друго проучване на Kite Consulting за Великобритания. Значителната инфлация при разходите на фермите ще рефлектира върху потребителите.

Очаква се изкупните цени през 2022-2023 г. да достигнат 0,45 евро на литър⁶.

Въпреки кризата производството на мляко в ЕС се очаква да осигури устойчиви решения за млекопроизводителите, тъй като се увеличава производителността и се разширяват дейностите за опазване на климата и природата.

Потребителското търсене за млечни продукти с произход от алтернативни производствени системи за екологично производство нараства допълнително, а това може да предотврати в известна степен намаляването на млечните стада. В този смисъл органичното производство може да бъде подкрепено както от световното, така и от европейското търсене, не само на традиционните млечни продукти, но и за млякото на прах.

Ръстът в ЕС на консумацията на сирене, пресни млечни продукти и масло, може да доведе до сравнително ниски цени, тъй като разширеното производство може да бъде погълнато от

⁶ Пак там

нарастващия износ. По този начин ЕС ще запази позицията си в световна търговия с мляко на прах. Докато стимул за производството на SMP ще дойде от растежа на износа, а битовата употреба ще стимулира допълнително производството, което ще доведе до увеличаване на суроватката на прах.

Като цяло ЕС остават най-големият износител на млечни продукти.

До 2031 г. по-голямото търсене на млечни протеини и предвижданата силна устойчива валоризация се очаква млечната мазнина да предизвика увеличение на цената на суровото мляко в ЕС.

Производството на мляко

Ръстът на производството на мляко в ЕС ще се забави, въпреки устойчивите решения за млекопроизводителите, климата и обществото.

Земеделските производители – чийто брой намалява – биха могли да продължат да се възползват от ефективно управляваните разходи и операции, посредством стратегиите за устойчиво хранене и по-добро управление на стадата.

Икономическите предимства могат да се генерират от посочените по-горе дейности, но освен това те могат да са резултат и от контролираната плодовитост и по-дългата продължителност на живота на кравите. Всичко това може да осигури ползи под формата на повишаване на производителността.

В допълнение, създаването на стойност ще остане фактор за растеж на млечните продукти, особено на сиренето, което може да се възползва допълнително от съществуващите схеми за подобряване на качеството.

Производството на мляко в ЕС ще трябва да се съобрази с по-високите екологични стандарти, което също ще води до намаляване на емисиите чрез намалени процентите на подмяна. В допълнение, ползи за биоразнообразието и здравето на почвата чрез предоставяне на ценни хранителни вещества ще доведат до растеж на пасищата (екстензивни) производствени системи, които в момента представляват около 19% от ЕС производство на мляко (въз основа на данни от FADN за 2019 г.). Органичното производство на мляко също се очаква да расте, като осигури икономическа стойност чрез по-високата си цена, ползите за околната среда и ползите за хуманното отношение към животните, които се признават чрез открито паша и намалена употреба на антибиотици.

Поради гореспоменатите фактори, растежът в производството на мляко в ЕС може да се забави до 0,5% годишно и да достигне около 162 милиона тона до 2031 г. Алтернативи на конвенционалните системи (обикновено с по-ниски добиви) също ще растат, намалявайки годишния растеж на добива (1,2% спрямо 1,9% през 2011-2021 г.); и компенсиране на допълнителното намаляване на млечните стада (-1,5 милиона крави до 2031 г.). В резултат на това емисиите на парникови газове на тон мляко могат да бъдат намалени с 11%.

Органичното производство на мляко, може да спечели по-сериозен пазарен дял. През 2019 г. биологичното мляко в ЕС представлява около 3,5% от млякото в ЕС, то вероятно ще нарасне и може да достигне 8% през 2031 г. За да задоволи този ръст, се очаква стадата осигуряващи биологичните млечни продукти в ЕС да нараснат двойно. По-високите разходи в сравнение с небιологичните млечни ферми (+18% в интензивни и 3% в екстензивни системи, на базата на FADN данните за 2019 г.), водят до по-висока чувствителност към годишните колебания в времето и създават известна несигурност по отношение на производството на мляко и млечни производства.

Наличността на фураж и реакцията на търсене ще изисква усилия по хранителната верига, за да се валоризират напълно съществуващите ползи от биологичното производство на мляко. В допълнение, някои други производствени системи могат да бъдат по-привлекателна алтернатива за фермерите, които са получили относително високо признание от потребителите (напр. производства без ГМО).

Ето защо ЕС трябва да се възползва от нарастващото световно търсене на биологичните продукти.

Фокусът върху етиката, безопасността на храните и здравословните проблеми са сред причините, поради които търсенето на биологични млечни продукти непрекъснато расте в световен мащаб. Това води не само до нарастване на продажбите на дребно, но също така се повишава по-честата употреба в хранително-вкусовата промишленост, както и в добре утвърдените вериги за бързо хранене. Въпреки това, органичните продукти, които се използват като съставка, трудно се разпознават директно от потребителите и това все още остава предизвикателство, освен ако не се пристъпи към някакво етикетиране.

САЩ доминират на пазара на биологични храни по размер, докато Китай може да отбележи най-високия (2-цифрен) растеж в бъдеще с 44% на потребителите, които вече активно търсят биологични

продукти (Евромонитор, 2021 г.). Има голям потенциал за млечни продукти на пазара на органични храни и за кърмачета, за които се търси активно внос на органични храни.

Производство на млечни продукти

Сиренето от ЕС създава най-голяма стойност

Тъй като здравето остава важно в съображенията на потребителите за спазването на устойчивите си диети (46%), производството на млечните продукти би могло да се възползва от подобни опасения, благодарение на хранителното си богатство. Това предимство е следвано от справедливост на заплатите, спазването на правата на работниците (11%) и подкрепата за местните икономики, докато само 8% възприемат устойчивата диета като органични или полезни за планетата (Евробарометър 505, 2020 г.).

Въпреки това, тези качества също позволяват на производителите на млечни продукти да създават продукти, които се харесват на потребителите. както в миналото, така и в бъдещето сиренето ще се възползва най-много от допълнителното производство на мляко в ЕС до 2031 г. (+0,7% годишно, близо 40%), докато генерира най-висока стойност (около 40 милиарда евро). Млякото на прах и суроватката на прах ще следват отблизо обема принос към растежа, но при стойностна разлика (съответно 5 млрд. евро и 3,5 млрд. евро).

Пазарът на ЕС ще остане основният потребител на мляко от ЕС, дори ако износьт може да спечели някои дялове (17% през 2031 г. в сравнение с 15% през 2021 г.).

Хранене и функционалност за стимулиране на търсенето на млечни продукти в ЕС

Сред различните канали търговията на дребно ще остане важна за традиционни млечни продукти (сирене, масло, пресни млечни продукти). Обработването на хранителни продукти съдържащи млечни продукти може да спечели в отговор на тенденциите за добавяне на млечна съставка към различните хранителни продукти. Иновациите във вкусовете и текстурите също могат да бъдат насочени към различни употреби в готвенето или в хранителните услуги.

Хранителните и клиничните млечни продукти биха могли да задоволят търсенето на продукти, поддържащи специфични здравни нужди, както и да подкрепи тенденцията за поддържане на здравословен начина на живот.

Биологичните традиционни млечни продукти се възползват най-много от съществуващото търсене, докато икономическата възвръщаемост на инвестициите в разработването на пазарни ниши на биологично мляко на прах (съпътстващи продукти на традиционните млечни продукти) ограничава тяхното разширяване. Въпреки това, потенциалът за разширяване остава висок, тъй като техните дялове на дребно варират от 1,5% в сирене до 6% в пиене на мляко и кисели млечни продукти. В същото време, в период 2009-2019 г. сиренето регистрира най-висок абсолютен ръст, докато относителното увеличение на млякото за пиене остава по-ниско. Това се дължи на по-силната конкуренция от други алтернативни системи.

Много инициативи на публичния сектор в биологичното снабдяване с храни може да подкрепи търсенето, докато нарастващият мащаб може да помогне трансформирайки пазарните ниши в по-масови, водещи до по-добро използване на нарастващия поток от органично мляко.

Консумацията на традиционни млечни продукти е стабилна. През 2021-2031 г. повече от половината (57%) от разширяващото се производство на сирене в ЕС (0,7% годишно) може да бъде усвоено от нарастващия износ (3% годишно), което би позволило на ЕС да остане най-големият износител на сирене (47%). По същото време, ръстът на вътрешното потребление на глава от населението може да бъде ограничен (2 кг по-малко, отколкото през 2011-2021 г.), предвид вече високото ниво.

Пресните млечни продукти от ЕС биха могли да се възползват от увеличаването на износа който се предвижда да бъде (около 1,8 милиона тона през 2031 г.), докато потреблението в ЕС, основният потребител на млечни продукти, може да забави спада (-0,2% в сравнение с -0,5%) поради нарастващия интерес към био и другите диференцирани продукти, които се очаква да подкрепят пиенето на мляко и яденето на кисело мляко по време на домашно готвене. В резултат на това производството в ЕС може да остане стабилно в сравнение с високата средна стойност за 2019-2021 г.

Търсенето на износ може да подпомогне производството на масло в ЕС (+45 000 t) поради ограничения растеж на Нова Зеландия, като търговията на масло на световния пазар ще продължи да расте със сходни темпове като тези през 2011-2021 г. (+10% спрямо 2021 г.), докато ръстът на търсенето в ЕС може да бъде относително стабилен (0,2% на година).

Очаква се ЕС да остане конкурентоспособен в световната търговия и с мляко на прах.

Предвижда се продължително нарастване на употребата на вътрешна преработка, нарастващ внос, търсене на висококачествени съставки и съществуващ дефицит на мляко в някои разширяващи се потребителски пазари на млечни продукти, които ще отбележат ръст в производството на мляко на прах в ЕС, макар и с по-нисък ръст от този в периода 2011-2021 г. В резултат на това ЕС може да запази позицията си в световен мащаб на мляко на прах, суроватка на прах (и двете повече от 30%) и WMP (12%), последният случай взема някои пазари от Нова Зеландия.

Докато за SMP основният стимул ще дойде от растежа на износа (повече от 1 милион тона, достигнати до 2031 г., +2% годишно), местната преработка ще доведе до растеж на производството на суроватка на прах и WMP (70% и 60% дял от производството през 2031 г.).

Както вече казахме, цената на суровото мляко в ЕС ще се повиши до 2031 г. под влиянието на по-силното световно търсене на млечни протеини и очакваната продължителна силна валоризация на млечната мазнина ще доведе до повишаване на цената на суровото мляко в ЕС (около 39 евро/т).

Производството на продукти с висока добавена стойност и пазарно диференциране в качествени продукти и системи за алтернативно производство, ще допринесат за това развитие и ще помогнат да се компенсират някои нарастващи разходи, особено произтичащите от увеличената цена на енергията и на фуражите. Ползите ще бъдат извлечени на местно и на глобално пазарно ниво, в съответствие с нарастващата осведоменост за здравето и устойчивостта на процесите, както и на възможността за получаване на възнаграждение от фермерите за тяхната дейност по опазване на околната среда и положените усилия за социална устойчивост и хуманното отношение към животните.

Производство на продукти от месо

Основната роля в производствените цени на продукти от месо са параметрите на ЕС за производството и потреблението на месо. В този контекст най-важните резултати, които ще могат да бъдат очевидни през 2031 ще включват:

- a) по-ниско потребление на глава от населението;
- b) по-ниско производство въз основа на по-ефективни и екологично чисти системи, заедно с по-малко животни;
- c) намален износ на живи животни.

Домашните птици ще бъдат единствения сектор, който ясно ще се разширява по отношение на производството и потреблението.

Зависимостите спрямо глобалните пазари и текущите събития добавят към тази прогноза някои несигурности. Цените в ЕС като цяло ще се запазят по-високи, като ще продължат да отразяват промените в световните цени.

Въпреки че се прогнозира една устойчивост на цените в ЕС световното потребление и разширяването на износа трябва най-вече той да е в полза на сектора на птицевъдството. Въпреки наличието на различни огнища и на последващи възстановявания от африканска чума по свинете (АЧС) в Азия и епизодите на АЧС в някои страни от ЕС и др.

Резултатът от пандемията от COVID-19 допринася в голяма степен за несигурността на глобалните и европейските пазари на месо.

Двигатели на месните пазари

Глобалното потребление на месо и търсенето на внос се увеличават. Очаква се до 2031 г. световното потребление на месо да продължи да нараства (+1,4% годишно), благодарение на нарастващото население и доходите в развиващите се страни. Докато в голяма част от света търсенето ще бъде задоволено от вътрешното производство, допълнително 3,4 милиона тона внос на месо (особено на птиче и говеждо месо) ще бъдат необходими за покриване на празнината в много страни.

Делът на износа на ЕС в световната търговия ще намалее от 20% в момента до 17% до 2031 г. поради намаляващото количество свинско месо за износ за Азия. Пътят на възстановяване на Китай и други азиатски държави ще играят определящ фактор за износа на ЕС.

По-голяма роля за устойчивостта в производството на месо и месни производства ще играе екологичната информираност в потреблението, постигайки екологичните, икономическите и социалните цели на устойчивостта в ЕС.

Макар че модернизацията, иновативните технологии и промяната в земеделските практики ще доведат до по-ефективно и повече екологично чисто производство на месо и инвестиции решението остава предизвикателство. Притесненията на потребителите относно околната среда и изменението на климата ще доведат до по-голямо внимание на производствения процес и произхода на продукта (например местни пазари, биологични и други схеми за качество, животните и хуманното отношение към тях,

благосъстоянието на заетите в земеделието и отпечатъка от тяхната дейност върху околната среда).

Не се очаква лабораторното месо да стане конкурент на естественото месо през следващите 10 години поради проблеми с цената на месото на растителна основа от страна на потребителите. Алтернативите представляват около 1% от общите продажби на месо през 2020 г. Този сектор ще нараства по важност, но ще продължи да представлява много малък пазарен дял.

Потреблението на месо на глава от населението в ЕС спада до 67 кг поради COVID-19 и недостига на месо в Китай, потреблението на месо в ЕС се очаква да намалее от 69,8 кг през 2018 г. до 67 кг търговско тегло на глава от населението до 2031 г., което противоречи на тенденцията на световно ниво. Общият спад ще бъде придружен от промяна в потребителската кошница. Телешкото се очаква да продължи тенденцията си на спад. Междувременно продължаващата тенденция на замяната на свинското месо с консумацията на птиче месо ще продължи. Потреблението на овче месо ще се увеличи леко благодарение на разнообразяването на месната диета и промените в населението на ЕС (религиозни традиции и миграция).

Говеждо и телешко месо

Производството и потреблението на говеждо месо в ЕС постепенно намалява, продължавайки низходящата си тенденция от 2018 г. Очаква се производството на говеждо месо да спадне с 0,6 милиона тона (-8%) между 2021 и 2031 г. Общото стадо крави в ЕС е намаляло с 2,1 млн. глави (-7%) до 2031 г. Млечното стадо трябва да намалява прогресивно с увеличаване на млечността.

Стадото крави с бозаещи телета ще намалее до 10,1 милиона глави до 2031 г. (-665 000 глави), поради ниската рентабилност и нарастващите опасения за опазването на околната среда. Този спад е резултат от противоположни събития в различни страни от ЕС.

Доброволната подкрепа и относително добрата ценова перспектива само ще намали тази тенденция, а няма да може да я обърне.

Средното тегло за клане ще продължи да се повишава леко. Тази тенденция е резултат от въвеждането на модерните технологии (напр. управление на зародишни продукти) и по този начин се компенсира спада в броя на закланите животни. Преминаването към биологичните производствени системи може частично да противодейства на тази тенденция.

Очевидно потреблението на говеждо месо в ЕС, остава ниско както през 2020 г., така и през 2021 г. поради ефектите от COVID-19. Тази

тенденция ще продължи низходящото си развитие до 2031 г., като може да спадне от 10,6 кг на 9,7 кг на глава от населението.

Скромна промяна в търговията на ЕС има износа на месо, който компенсира главно с износа на живи животни.

Световното търсене на говеждо месо нараства, както на живи животни, така и на месо, но конкуренцията на световния пазар е голяма. Износът на живи животни от ЕС се очаква да намалява постепенно (-3,6% на година) поради по-ниското търсене от страна на Турция и опасенията относно хуманното отношение към животните при транспорта на дълги разстояния.

Износът на месо от ЕС трябва да се подобри умерено до 2031 г. (+0,6% на година), главно благодарение на продължаващото или нарастващото търсене на съществуващите търговски партньори. Обединеното Кралство ще остане основна дестинация като се възстанови търговията след спада от 2019 г., но вероятно без да се достигне същото ниво като преди Брекзит. Подписването на бъдещи търговски споразумения между Обединеното кралство и Австралия/САЩ може да промени тази картина драстично. ЕС ще продължи да изнася за пазари с висока стойност на съседните страни (Швейцария, Норвегия). Последните споразумения за свободна търговия са отворили допълнителни достъпи до определени пазарни ниши за разфасовки на говеждо месо с висока стойност (Япония, Канада). Вносът на говеждо месо в ЕС, който намаля рязко поради ефектите на мерките за блокиране на COVID-19 и Брекзит, ще се върне бързо и бавно ще нараства до 2031 г., но ще остане под нивото от 2019 г. поради голямото търсене извън ЕС.

Цените на говеждото месо в ЕС ще следват развитието на световните цени. Текущото възстановяване на запасите в Бразилия и Австралия ще окаже известен натиск на цените в краткосрочен план, подпомогнат от ограниченията за износ в Аржентина. След това се очаква цените на говеждото месо да се стабилизират между EUR/t 3 700 и 3 800 поради високото международно търсене.

Свинско месо

Износът на свинско месо от ЕС ще намалее. Несигурността остава особено по отношение на възстановяването след забраните поради Африканска чума по свинете /АЧС/. Очаква се Китай да си е възстановил напълно производствения капацитет до 2026 г., намалявайки драстично вноса. Това трябва да има огромно въздействие върху свинското месо в ЕС за износ, който е насочен до момента предимно към Китай. Докато износът през 2011-2021 г. нараства с 5,3% на година се предвижда той да намалява с 1,9% годишно през 2021-2031 г.

Общото търсене на внос от Африка, Филипините, САЩ, Южна Корея и Виетнам се увеличава най-много (заедно +94 000 t годишно през 2021-2031 г.). Това обаче няма да компенсира спада в търсенето от Китай (-187 000 t годишно).

Потреблението на свинско месо в ЕС ще продължи да намалява, което ще доведе и до намаляване и на неговото производство.

В ЕС като акцент се поставя грижата за здравето, околната среда и социалните грижи, а това постепенно променя потребителските предпочитания и влияе отрицателно на консумацията на свинско месо в ЕС. В резултат на това очевидно потреблението на свинско месо на глава от населението в ЕС се очаква да намалее с 0,5% на човек на година и от 32,5 кг през 2021 г. да падне на 31 кг през 2031 г., в съответствие с тенденцията през последното десетилетие.

През последните години бе извлечена ползата от добрия износ въпреки АЧС. Свинското месо от ЕС увеличи производството си с 0,6% годишно през 2011-2021 г. Въпреки това АЧС ще има трайни последици за ЕС, така, че възможностите за износ постепенно ще намаляват. Следователно в ЕС се очаква производството на свинско месо да намалява с 0,8% на година в периода 2021-2031 г.

ЕС вероятно ще остане най-големият износител в света на свинско месо, с 37% пазарен дял през 2031 г., малко под неговия пазарен дял от 40% през 2021 г.

Цените на свинското месо в ЕС ще останат ограничени. Азиатското търсене и АЧС в други региони на света могат да тласнат нарастването на цените до 2025 г. След това се очаква цените в ЕС да намаляват бавно, в съответствие с нарастващото световно предлагане, като достигнат 1 500 евро/т до 2031 г.

Птиче месо

Увеличаването на производството и потреблението на домашни птици в ЕС ще се забави и дори ще тръгне надолу.

Увеличението на потреблението на домашни птици в ЕС може да се забави от 2% годишно през 2011-2021 г. до 0,5% през 2021-2031 г. С други думи, видимото потребление на глава от населението може да се увеличи от 23,5 кг през 2021 г. на 24,8 кг през 2031 г.

Това трябва да се дължи на продължаващите промени в потребителските предпочитания, произтичащи от по-здравословния образ на домашните птици в сравнение с другите меса (особено свинското месо). По-голямото му удобство за приготвянето му и липсата на религиозни ограничения по отношение на потреблението му. Освен това бързо се адаптира пазара на птиче месо към промените в търсенето на домашни птици в ЕС.

Очаква се производството да продължи да нараства през прогнозния период с 0,4% годишно, макар и да се забавя спрямо последното десетилетие с 2,6%.

Търговията в ЕС като цяло ще започне да се стабилизира, но динамиката е променяща се. Износът на домашни птици от ЕС показва динамично разширяване през 2011-2021 г. (3,7% годишно), като основните продукти се изнасят, тъй като те са по-малко търсени в ЕС (крилца, бутчета и карантии). В момента този износ е изправен пред ожесточена конкуренция – особено от Бразилия. Увеличаването на износа на домашни птици от ЕС се очаква да бъде ограничено до 2031 г.

Въпреки това се открояват редица възможности за износ, благодарение на очакваното увеличение на общия внос от страна на Африка, Филипините, Колумбия и Обединеното кралство заедно биха могли да достигнат до 178 000 т годишно през 2031 г. От друга страна се очаква Китай да ограничава вноса на свинско месо и на домашни птици, в резултат на възстановения си капацитет за производството на свинско месо. В резултат на това ЕС може да загуби дела си в световната търговия от 16% през 2021 г. на 13% през 2031 г.

Вносът на домашни птици в ЕС, предимно за доставка на хранителни услуги, трябва да се възстановява и като достига до 2026 г. почти нивата си преди COVID-19. Цената на домашните птици в ЕС ще се стабилизира на сравнително високо ниво след спада през 2020-2021 г. поради COVID-19. Очаква се платото на цените след 2022 г., бавно да започне да нараства до 2 000 евро/т през 2031 г.

Овче и козе месо

След обратната тенденция от последните години, производството и потреблението на овче месо от ЕС леко започна да се повишава. Очакванията са производството да се увеличава с 0,3% на година 2021-2031 г., като достигне до 660 000 t в края на периода. То ще бъде подкрепено от изпълнението на доброволно съчетаната подкрепа, ограниченото световно предлагане и подобряване цените за производителите. Производството ще остане концентрирано в няколко държави от ЕС: Испания, Гърция, Франция и Ирландия, представляващо повече от половината от общото производство на ЕС през 2020 г.

Очаква се потреблението на овче месо на глава от населението в ЕС да се увеличи леко до 2031 г. и да достигне 1,4 кг на глава от населението благодарение на диверсификацията на месната диета и моделите на консумация сред населението на ЕС (религиозна

традиция и миграция). Общо взето, консумацията на овче месо е по-малко чувствителна към промените в цените, но е по-засегната от сезонните пикове на търсенето, което е свързано с религиозните празници през годината.

Очаква се износът на живи животни от ЕС да намалее до 38 000 t през 2031 г. (-33% спрямо 2021 г.), основно поради опасенията за благосъстоянието на животните при транспорта на дълги разстояния и финансовите рискове на определени търговски дестинации.

Очаква се износът на месо от ЕС да навакса през 2022 г. като достигне 65 000 t до 2031 г. Прогнозата за износа се основава на консолидирането и по-нататъшното разширяване на търговията с партньори от Близкия изток. Вносът от Обединеното кралство в момента представлява почти половината от износа на месо в ЕС. Има много несигурност относно възможното въздействие на търговското споразумение между Обединеното кралство и Австралия/Нова Зеландия относно износа на ЕС. След като проблемите с транспорта и с COVID-19 бъдат разрешени, вносът от ЕС ще се възстанови краткосрочно и дори леко ще се увеличи до 2031 г. като нарасне до 166 000 t. Въпреки че ЕС все още е основна експортна дестинация, Австралия и Нова Зеландия съсредоточават своя износ към по-близките азиатски пазари. Очаква се Австралия да изпълни своите тарифни квоти на ЕС (TRQs), Производственият капацитет на Зеландия обаче не може да обслужва и азиатския и европейския пазар. Допълнителен недостатък за Австралия и Нова Зеландия е текущата международна логистика, като тясното място са транспортните кораби.

След пика през 2021 г. цените в ЕС следва да следват възходящата тенденция. Значителната разлика, която съществува между цените на ЕС, Нова Зеландия и Австралия ще остане, тъй като се отразява по-ниското производство и разходите за труд на тези две страни и по-ниския натиск от страна на световния пазар.

Използвани източници на информация

https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/animals-and-animal-products/animal-products/milk-and-dairy-products_bg

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/IP_19_3335

<https://agri.bg/novini/tsenite-na-mlyakoto-shche-tryabva-da-bdat-restartirani>

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/bg/sheet/103/>

<file:///D:/Downloads/Effects%20from%20EU%20CAP%20Implementation%20on%20Development%20of%20Bulgarian%20Farms.pdf>

<https://www.consilium.europa.eu/bg/policies/cap-introduction/cap-future-2020-common-agricultural-policy-2023-2027/>

<https://www.mzh.government.bg/bg/politiki-i-programi/politiki-i-strategii/obshta-selskostopanska-politika/obshta-organizaciya-na-pazarite-na-selskostopanski-produkti/>

EU AGRICULTURAL OUTLOOK, FOR MARKETS, INCOME AND ENVIRONMENT 2021 – 2031, Manuscript completed in December 2021 Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021

Проект „Подкрепа на предприемачеството в областта на вътрешната преработка на качествени селскостопански продукти в областите Еврос, Хасково, Смолян и Кърджали“ (QUALFARM), е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от национални фондове на страните, участващи в Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция-България 2014–2020.

Съдържанието на този материал е изцяло отговорност на Сдружение „Съюз за възстановяване и развитие“ и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз, участващите страни, Управляващия орган и Съвместния секретариат.